

MMM:n määräykset nro 159/99
Dnro 4759/66/99
17.12.1999

Voimassaoloaika
1.1.2000 – toistaiseksi

Valtuutussäännökset
L (364/1991) 17 §:n 1 mom.

PUUTAVARAN LAADUN MITTAUS LAATUOSITEMENETELMÄLLÄ

Maa- ja metsätalousministeriö on tänään vahvistanut puutavaranmittauslain (364/1991) 17 §:n 1 momentin nojalla puutavaranmittauksen neuvottelukunnan esityksestä menetelmän puutavaran laadun mittauksesta laatuositemenetelmällä.

1 Käyttöalue

Menetelmää sovelletaan enintään 6,0 m pitkää kuitupuuta sisältävän puutavaranipun laadun tehdasmittaukseen. Menetelmän hyväksyttävä tarkkuus on +/- 4 % bruttotilavuudesta.

2 Menetelmän sisältö

Puutavaraniput tai nipun osat jaetaan vajaalaatuluokkiin silmävaraisesti arvioidun vajaalaatuisen kuitupuun osuuden perusteella. Osa nipuista arvotaan satunnaisesti otantamittaukseen, jossa määritetään ja mitataan vajaalaatuisen puun tilavuus. Kullekin vajaalaatuluokalle lasketaan otantamittausten perusteella vajaalaatuisen puun osuuden liukuva keskiarvo. Kunkin nipun kiintotilavuus (netto) saadaan vähentämällä nipun kokonaistilavuudesta (brutto) kyseisen vajaalaatuluokan puun tilavuusosuus.

3 Mittauksen suoritus

3.1 Nippujen tunnistetiedot

Puutavarantoimittaja luovuttaa tehdasmittaajalle nippujen tunnistetiedot ja jos niput ovat kuljetusvälineessä, nippukaavion, johon on merkitty mittauserien sijainti kuormassa. Tiedot tallennetaan mitta-aseman tietojärjestelmään.

3.2 Vajaalaatuluokan määrittäminen

Tehdasmittaaja määrittää silmävaraisen tarkastelun perusteella kuormassa olevien nippujen tai nipun osien vajaalaatuisen puun (raakin) tilavuusosuuden. Määrittämisessä otetaan huomioon nipun molemmissa päissä ja sivuilla näkyvät kyseisen puutavaran laatuvaatimukset täyttämättömät pölkyt. Niiden tilavuusosuus nipun kokonaistilavuudesta arvioidaan ja tämän perusteella määritetään nipun laatuluokka. Laatuluokkien määrät ja luokkarajat valitaan vajaalaatuisuuden esiintymisen mukaan. Ositteiden luokkarajojen määrittämisohteet on esitetty Maa- ja metsätalousministeriön 20.3.1997 vahvistamassa Erinäisiä mittausmenetelmiä koskevassa ohjeessa.

3.3 Otannan suoritus

Kunkin nipun vajaalaatuluokan määrittymisen jälkeen otantaniput arvotaan luokkakohtaisesti pääpuutavaralajeittain satunnaisotannalla. Otantasuhde määrätään vajaalaatuluokittain luokkaan osuvien nippujen määrän ja vajaalaadun tilavuusosuuden perusteella.

3.4 Otantanippujen mittaus

Otantaniput levitetään kentälle mittausta ja laadun määrittystä varten. Kunkin vajaalaatuisen pölkyn tilavuus mitataan pölkkyittäin ja laatu määritetään kyseisen puutavaralajin mitta- ja laatuvaatimusten perusteella. Mittaustiedoista lasketaan vajaalaatuisen kuitupuun tilavuus ja vajaalaadun määrä suhteutetaan perusmittauksessa saatuun nipun tilavuuteen, jolloin saadaan vajaalaadun tilavuusosuus (%). Mikäli otantamittauksessa mitataan nipusta vajaalaatuisten pölkkyjen tilavuuden lisäksi nipun kaikkien pölkkyjen tilavuus, vajaalaatuisen puun tilavuusosuus suhteutetaan näin saatuun nipun kokonaistilavuuteen.

4 Tulosten laskenta

Mittaustuloksien laskennassa käytetään 10 viimeisen otantanipun vajaalaatuosuuksia. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää laatuluokittain myös ns. 14/10 –otantaa, jossa 14 viimeisimmän otantanipun vajaalaatuosuudesta kaksi pienintä ja kaksi suurinta havaintoa jätetään pois keskiarvon laskennasta. Molemmissa otantavaihtoehdoissa vajaalaatu lasketaan 10 otantanipun vajaalaatuosuuden aritmeettisena keskiarvona.

Perusmittauksessa jokaisen puutavaraniipun tai nipunosan vajaalaatuosuus määräytyy sille määritetyn laatuluokan voimassa olevan vajaalaatuosuuden keskiarvon mukaan. Perusmittauksessa kuitupuuniipun nettokiintotilavuus on nipun kokonaistilavuuden ja vajaalaatuisen kuitupuun tilavuuden erotus. Tulos ilmoitetaan 0,1 m³:n tarkkuudella.

5 Mittaustulosten ja mittalaitteen kontrolli

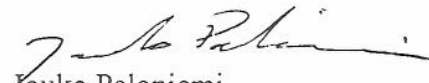
Laatuositemenetelmässä mitattujen otantanippujen mittaustulosten perusteella seurataan laatuluokkien määrittymisen tarkkuutta. Laadun määrittymisen onnistumista seurataan raportein.

Osastopäällikkö,
ylijhtaja

Sampa Sivonen

Metsäneuvos

Jouko Paloniemi

Tätä päätöstä on saatavana maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen lähettämöstä, osoite Liisankatu 8, 00170 Helsinki, p. 09- 160 3397.